

Його праця у «Віснику НТШ» – це радше доповнення до громадської діяльності, де наукова стаття була не лише засобом академічного фіксування, а й способом плекати національну самосвідомість.

Як юрист Тит Ревакович відстоював право вести судову практику українською мовою, як публіцист – сприяв збереженню історичної пам'яті; як організатор – очолював важливі інституції, зокрема Товариство опіки для емігрантів ім. Св. Рафаїла. Все доросле життя Ревакович виборював право українців на ідентичність в умовах протистояння з поляками та нерозуміння сучасників, які вважали його занадто радикальним.

Максим Зубрик (Тернопіль)

КОНТАКТИ ГАЛИЦЬКИХ УКРАЇНЦІВ НАПРИКІНЦІ XIX – НА ПОЧАТКУ XX СТ.

Часопис «Руслан» не лише висвітлював міжнародні події, але й активно сприяв формуванню міжнаціональних зв'язків, зокрема зі слов'янськими народами. Значну увагу видання приділяло співпраці з іншими народами, підкреслюючи важливість ідеї слов'янської солідарності.

Особливо слід відмітити участь галицьких представників у святкуваннях на честь визначних діячів слов'янського світу, таких як Ф.Палацький, що сприяло зміцненню культурних зв'язків між українськими і чеським народами.

За допомогою матеріалів «Руслана» вдалося зробити хронологію ключових подій, які пов'язані із міжнародною діяльністю галицьких українців.

Олександр Барвінський у своїй промові акцентував велику увагу на історичному, культурному зв'язку між слов'янськими народами, що за його словами мали стати основою для їхньої діяльності. Він назвав цю зустріч «пальцем Божого провидіння», вбачаючи у ній символічний початок нової епохи.

Важливим аспектом слід відмітити його доповіді стало підкреслення ролі спільної культурної спадщини, зокрема традицій Кирила і Мефодія, яка на думку Барвінського, заклала основи духовної і культурної єдності слов'ян. Його промова базується на спільних духовних та культурних цінностях слов'янських народів. Вона на нашу думку спрямована на формування міжнаціонального співробітництва прав слов'ян в умовах багатонаціональної імперії.

Часопис «Руслан» особливо увагу приділяє виступам делегатів і обговоренню резолюцій, які були спрямовані на зміцнення взаємодопомоги між слов'янськими народами.

Виступ Олександра Барвінського на даному з'їзді в Празі стало визначною подією, що висвітлювала ключові аспекти національного самовизначення та взаємодії слов'янських народів. У своєму виступі О.Барвінський наголосив на значенні історичної пам'яті як основи для відродження національної самобутності. Ним була проведена паралель між відродженням чеського народу завдяки діяльності Палацького та боротьбою за національне відродження українців.

Обговорення резолюцій на нараді виявило значні ідеологічні суперечності між делегатами. Ці розбіжності відображали певні політичні розбіжності. Що ускладнювали формуванню даної платформи.

Виступ Олександра Барвінського в Празі став визначною подією, що висвітлювала ключові аспекти національного самовизначення та взаємодії слов'янських народів. Важливою його тезою принцип національної індивідуальності, сформульованим Палацьким. Він відзначив, що кожен

народ має зберігати свою ідентичність і автономію. Він закликав до рівноправного розвитку усіх слов'янських націй, застерігаючи від домінування одних над іншими.

Палацький у текстах часопису представлений як символ наукової та культурної єдності певних народів. Його постать стала втіленням ідеї через культурну та інтелектуальну співпрацю.

Підводячи підсумки слід відмітити, що висвітлення «Русланом» цього епізоду демонструє складнощі суспільно-політичного життя Галичини. Протест став відображенням проблеми консолідації еліт, які не завжди були готові до певної взаємодії.

Наприкінці XIX- на початку XX ст. галицькі українці та словенці стикалися зі схожими проблемами. Обидві групи перебували в ситуації мовної та культурної поневолення, адже система освіти була значною мірою орієнтована на домінуючі народи. Українці й словенці мали невеликий доступ до навчання рідною мовою, що ставило їх у нерівні умови з іншими народами.

Заклик до єдності відображав певні спільні зусилля слов'янських народів у боротьбі за національні права.

Отже, досліджуючи часопис «Руслан» дозволяє висвітлювати певні аспекти міжнародних контактів українців, які відігравали важливу роль у процесах національного відродження, адже саме «Руслан» виступав потужним інструментом даної дипломатії, висвітлюючи участь українців у міжнародних заходах.

Андрій Кліш, Марія Мигалевич (Тернопіль) **ЛИСТУВАННЯ ОЛЕКСАНДРА БАРВІНСЬКОГО ТА ТИТА** **РЕВАКОВИЧА**

Листування між Олександром Барвінським та Титом Реваковичем є цінним історичним джерелом, що охоплює період кінця XIX — початку XX ст. і висвітлює складні політичні, професійні та особисті аспекти життя української інтелігенції в Австро-Угорській імперії. О. Барвінський виступав як відомий громадський діяч та посол Державної Ради, тоді як Т. Ревакович був активним учасником національного руху, часто стикаючись із бюрократичними та дисциплінарними труднощами. Кореспонденція відображає спільну мету обох діячів — консолідацію українського національного руху (народовців) перед обличчям внутрішніх суперечок та зовнішнього тиску з боку польських і москвофільських сил.

Обидва кореспонденти були глибоко залучені до політичного та культурно-просвітницького життя. На початку листування Т. Ревакович надсилав О. Барвінському свої твори (зокрема, від Ієроніма Аноніма (Хиляка) та жартівливі пісні) для публікації в осінніх альманахах. Він висловлював надію, що ці публікації допоможуть "пробудити ліниву Подільську Русь до сну".

О. Барвінський, зі свого боку, активно працював над консолідацією "наших народівців" і створенням міцної основи для молоді, щоби вони могли свідомо обирати свою національну позицію. Він зазначав, що вони "пережива[ю]ть тепер важкі хвили нашого національного життя", а Т. Ревакович підкреслював важливість об'єднання задля "вибрати в політичній боротьбі для нашого народу як найбільше прав".

У листуванні постійно обговорюються політичні опоненти. Т. Ревакович рішуче критикував тих, хто стоїть на чолі видавництва альманаху, називаючи їх "кацапами". Він також висловлював стурбованість тим, що москвофільство та польсько-руський рух можуть завдати шкоди національній справі, якщо